

12 | התמדה מול קשיים וכישלונות

הגדרה

התמדה משמעה המשך ביצוע המשימה, גם כאשר הפתרון לבעיה איננו מופיע מיד. התמדה כהרגל חשיבה היא סדרה של התנהגויות נלמדות שמטרתן התמודדות עם בעיות ואתגרים, והשגת תוצאות רצויות.

אפיונים של תלמידים בעלי הרגלי התמדה מפותחים

ילדים יעילים, בעלי מסוגלות גבוהה, דבקים במשימה עד לסיימה. הם אינם מוותרים בקלות, מסוגלים לנתח בעיה ולפתח שיטה, מבנה או אסטרטגיה כדי לתקוף בעיה. הם מפעילים טווח רחב של אסטרטגיות חלופיות לפתרון בעיות. הם אוספים מידע המעיד, כי האסטרטגיה שלהם לפתרון הבעיה פועלת, ואם אסטרטגיה אחת אינה פועלת, הם יודעים כיצד לסגת ולנסות אחרת. הם יודעים מתי יש לפסול תיאוריה או רעיון, ולהפעיל אחרים במקומם. יש להם דרכים שיטתיות לנתח בעיה שכוללות ידיעה כיצד להתחיל, אילו צעדים יש לבצע, ואיזה מידע יש להפיק או לאסוף. מכיוון שהם מסוגלים להתמיד בתהליך פתרון הבעיה לאורך זמן, נוח להם במצבים עמומים.

אפיונים של תלמידים בעלי הרגלי התמדה לקויים

כשתלמידים ניגשים לבעיה, לעתים קרובות, הם סוברים בטעות כי קיימת אסטרטגיה אחת שהיא "הטובה ביותר", כאשר בעצם האסטרטגיה הזו אינה מסייעת להם בפתרון הבעיה. כתוצאה מכך, הם מרימים ידיים בתסכול. לעיתים קרובות התלמידים הללו מתייאשים ומוותרים, כאשר התשובה לבעיה אינה ברורה מייד. לפעמים הם מקמטים את ניירותיהם, זורקים אותם ואומרים: "איני יכול לעשות זאת", "זה קשה מדי", או שהם כותבים תשובה שתמית כדי להשלים את המשימה במהירות האפשרית. לאחדים מהם יש בעיות קשב; קשה להם להתמקד לאורך זמן, דעתם מוסחת בקלות, הם חסרים את היכולת לנתח בעיה, לפתח שיטה, מבנה או אסטרטגיה כדי לתקוף את הבעיה. הם עשויים לוותר כי יש להם רפרטואר מוגבל של אסטרטגיות לפתרון בעיות. אם האסטרטגיה שלהם אינה פועלת, הם מוותרים כי אין להם אלטרנטיבות.

התנהגויות של התמדה

- הצבה של מטרות והתאמתן לתנאים משתנים.
- פיתוח ושימוש בשיטה, במבנה או באסטרטגיה כדי לממש את המטרה, כולל הגדרת צעדי פעולה.
- זיהוי המידע הדרוש והמשאבים המתאימים (כגון: זמן, חומרי עזר), כולל מקורות סיוע.
- איסוף מידע המעיד על הצלחתה או חוסר הצלחתה של האסטרטגיה.
- זיהוי המצב שבו יש לדחות את התיאוריה או האסטרטגיה ולהפעיל אחרת במקומה.
- החלה של אסטרטגיות/תיאוריות חלופיות על פי הצורך.

- המשך פעילות לפתרון הבעיה וליצוע המשימה.
- יכולת רפלקציה על התהליך והפקת לקחים לקראת המשכו.

דרכים להקניית הרגל ההתמדה

הוראת התמדה היא למעשה הוראת אסטרטגיה. התמדה איננה רק ההתעקשות להגיע לפתרון הרצוי. התמדה משמעה הידיעה שההיתקעות איננה אלא הזדמנות לנסות ולצעוד בדרך אחרת.

ללמד התמדה משמעו, ללמד את ההתנהגויות שיסייעו לתלמידים לבצע משימות, תוך התמודדות עם בעיות ואתגרים לשם השגת התוצאות הרצויות.

מיקוד: מציאת חלופות מגוונות

אנשים מתמידים כאשר עומדות לרשותם דרכים שונות לפתרון הבעיות. אם "תוכנית א" אינה מניבה תוצאות, הם נסוגים ומנסים את "תוכנית ב". לכן, על המורים לעודד את תלמידיהם למצוא דרכים רבות למציאת פתרונות לכל בעיה נתונה. עדיף ללמד תלמידים שלוש דרכים לפתרון בעיה אחת מאשר ללמד אותם דרך אחת לפתרון שלוש בעיות.

שאלות שמקדמות חשיבה בתחום זה:

1. מי יכול לפתור את הבעיה/לבצע את המשימה בדרך אחרת?
2. באיזו גישה נוספת אפשר לנקוט כדי לפתור את הבעיה/לבצע את המשימה?
3. אילו אסטרטגיות נוספות ניתן להציע לפתרון הבעיה/ליצוע המשימה?

ניתן לקבוע "תיבת אסטרטגיות", וכאשר עוסקים בבעיה מסוימת לבקש מהתלמיד לכתוב כמה שיותר דרכים ואסטרטגיות לפתרון, ולהכניסן לתיבה. כאשר התלמיד יתמודד עם בעיה אחרת, הוא יוכל להיעזר ברעיונות שבתוך התיבה. כך יבנה התלמיד רפרטואר רחב של אסטרטגיות וגם ילמד להעריך את היתרונות שבשיטות פעולה.

נקודה למחשבה

התמדה קשורה קשר הדוק לציפיות של התלמיד מעצמו ולציפיות ממנו, לדימוי העצמי שלו, לתחושת המסוגלות שלו ולאמונה שלו ביכולתו לבצע את המשימות המוטלות עליו. לפיכך, ככל שהציפיות של התלמיד מעצמו ושל המורה/מנחה מהתלמיד תהיינה חיוביות יותר, וככל שהתלמיד יצבור חוויות של הצלחה, ניתן לצפות שתחושת המסוגלות שלו תעלה, וכתוצאה מכך יחול שיפור ביכולת שלו להתמיד בביצוע משימותיו.

הנחיות לרכישת ההרגל של התמדה בביצוע משימה

- הגדירו באופן ממוקד את המשימה שאתה אתם מתמודדים.
- תכננו את הצעדים לקראת ביצוע המשימה.
- פרטו את המשאבים והאנשים העומדים לרשותכם והיכולים לסייע לכם במציאת הפתרון.
- פרטו את האילוצים הקשורים בביצוע המשימה.
- הציעו מספר דרכים להתמודדות עם המשימה.

כאשר הדרך שבחרתם בה אינה מועילה, הציעו דרך אחרת.
המשיכו בדרך לפתרון ואל תתייאשו.
היזכרו במצבים אחרים שבהם התמדתם ונסו לשחזר אותם.

מירקודים

1. התמדה מול קשיים: יכולתו של ילד להתמיד ולהיות ממוקד מטרה, גם כאשר נקרות על דרכו מהמורות קושי.
2. התמדה מול כישלונות: יכולתו של ילד להתמיד ולהיות ממוקד מטרה, למרות חוויות של כישלון.
3. עקביות בביצוע: מידת היכולת של הילד להתמיד לאורך זמן בביצוע, ולהיות ממוקד משימה, למרות קשיים הצצים בדרך.

1.2 התמדה מול קשיים

הגדרה

יכולתו של ילד להתמיד ולהיות ממוקד מטרה, גם כאשר נקרות על דרכו מהמורות קושי.

מקרה מדגים

ילדה שלא מסוגלת ללמוד לבד. בכל פעם שהיא מתחילה ונתקלת בקושי כלשהו, היא מתייאשת ומפסיקה.

הכלה

- מה קורה כשאת מתחילה להכין שיעורים?
- בואי נחשוב ביחד מה קורה לפני שאת מתיישבת (איפה את יושבת, מה נמצא לידך, האם יש לידך ספרים, מחברות או חומרי עזר אחרים? האם את שומעת מוסיקה? האם הטלוויזיה דלוקה?)
- או-קיי. התחלת לעבוד, ונתקעת. מה עובר לך בראש באותו רגע?
- מה את עושה כשאת נתקעת? (מנסה שוב? עושה משהו אחר? בוכה? מקללת?)

הובלה

- בואי נחשוב על השנייה שבה את נתקעת. מה את יכולה לעשות באותה שנייה, כדי להיחלץ מן ההיתקעות?
- להחליף דיסקט בראש: לשנות את המנטרה – במקום "אין סיכוי" להגיד לעצמך "חייבת להיות דרך".
- לבקש עזרה מחבר/ מורה/ מנחה.
- לא להתחיל בהתחלה: לנסות שאלה אחרת.
- להתחיל: גם אם כרגע את לא יודעת מה יצא מזה.

הפעלה

- בואי נחשוב מתי עלול לקרות המקרה הבא בו תיתקעי:
- מה את צריכה להחליט לפני שאת מגיעה לרגע הזה?
- מה את צריכה להכין? (משקה, ממתק, מוסיקה מרגיעה, חומרי למידה, חבר)
- מה את צריכה לומר לעצמך ברגע ההיתקעות?
- באיזו מבין האפשרויות שהעלינו היית רוצה להשתמש?

שאלון אישי

1. כשאת/ה שומע/ת את המושג "התמדה", על מה את/ה חושב/ת?
2. חשוב/חשבי על משימה שבצעת בזמן האחרון ושהצלחת להתמיד בה. כיצד הרגשת?
3. איך ידעת שהצלחת להתמיד בביצוע המשימה?
4. מה עשית כדי להתמיד בביצוע משימה?
5. חשוב/חשבי על משימה שבצעת בזמן האחרון ושהיה לך קשה להתמיד בה. כיצד הרגשת?
6. מה הקשה עליך להתמיד בביצוע משימה?
7. מהם המאפיינים של מצבים שקל לך להתמיד בהם?
8. מהם המאפיינים של מצבים שקשה לך להתמיד בהם?
9. בחר/י משימה שעליך לבצע בעתיד הקרוב ושאת/ה חושש/ת שתתקשה/י להתמיד בביצוע שלה. פרט/י מה יעזור לך להתמיד בביצוע המשימה.

טבלת עדויות: התמדה מול קשיים

שלב 5	שלב 4	שלב 3	שלב 2	שלב 1
זירה חברתית אישית	זירה חברתית אישית	זירה חברתית אישית	זירה חברתית אישית	זירה חברתית אישית
התלמיד מוביל בבית הספר ובמרכז הקהילתי, פרויקט "נוער לנוער העולה", במסגרתו, ילידי הארץ ונוער עולה שותפים לפעילויות חברתיות, הוא למד להתמודד עם הנערים, אשר עדיין לועגים לו, ומספר כי הבין ש תמיד יהיה מי שילעג, או ינסה להטריד, וכי למד לא להפוך זאת למכשול, אלא לחשוב כיצד אפשר להתגבר ולהמשיך קדימה.	התלמיד יוזם מפגשים חברתיים, בשעות אחר הצהריים, הוא מקובל על מרבית בני כיתתו. לאחרונה, פנה אל המנחה בבקשה לחשוב ביחד על דרכים שונות לגרום לילדים, אשר עדיין מלגלים לו, לחדול מכך. מן המחנכת ביקש להרצות בפני בני כיתתו, על חוויותיו בתור עולה חדש, בתקווה כי הדבר יקרב בינו לבין בני כיתתו.	התלמיד מגיע באופן תדיר לפעילויות חברתיות- חובה ורשות. הוא משתתף בהן באופן פעיל. לאחר שיחות עם המחנכת והמנחה, משתדל להתמודד אחרת עם הערות חבריו לכיתה, אשר הולכות ופוחותות. התלמיד קנה לעצמו שני חברים טובים, אשר תומכים בו, ועומדים לצידו.	התלמיד מגיע לפעילויות חברתיות, רק כאשר הן מוגדרות "פעילויות חובה". כאשר מגיע, אינו משתף פעולה, ומדבר עם בני כיתתו, רק כאשר משהו מהם פונה אליו. הוא מביע רצון עז להשתלב, אולם טוען כי העמידה אל מול הקשיים החברתיים מייאשת אותו.	תלמיד כיתה ט'. עלה לארץ לפני חמש שנים. לפני כשנה הגיע לבית הספר מעיר אחרת. הוא מספר כי מאז הגיע לכיתה, הוא חש דחוי, בני כיתתו מלגלים לו ולמבטא שלו בכל הזדמנות. הוא מצידו היה רוצה להשתלב, אולם אינו עושה דבר בכדי לשנות את מיקומו החברתי בכיתה, ולמרות שהמנחה הציע מספר פעולות מקדמות, הנער נמנע מלבצען, ומגיב בפאסיביות.
זירה לימודית	זירה לימודית	זירה לימודית	זירה לימודית	זירה לימודית
למרות השיגיה הלימודיים גבוהים, התלמידה מאתגרת את עצמה שוב ושוב, ומבקשת מן המורים המקצועיים להעלות עבודה את הרף. היא מתמודדת עם קשיים לימודיים בדרכים יצירתיות כמו הפעלה של הורים, המומחים במקצוע מסוים, ללמד בערבים קבוצות של תלמידים. לאחרונה אמרה למנחה "קושי הוא אתגר, מיד אני חושבת כיצד להתגבר עליו, וללמוד ממנו".	התלמידה משתפת באופן פעיל בלימודים בבית הספר ובקבוצות הלמידה. הישגיה הלימודיים השתפרו לאין ערוך. בנקודות קושי – כאשר אינה מובנת לה משימה, או החומר הנלמד אינו ברור דיו, היא משתמשת באסטרטגיות מקדמות כמו – לשאול מורים, או חברים הבקאים בחומר, לעיתים אף גולשת באתרי אינטרנט המיועדים לתלמידים, ונעזרת בפתרונות המוצעים שם.	התלמידה מכינה שעורי בית, באופן תדיר בכל המקצועות, וכן לומדת למבחנים, על אף הקושי הכרוך בכך. היא מגיעה באופן קבוע לקבוצות הלמידה, ומבצעת את המשימות הניתנות לה. לאחרונה יזמה שיחה עם המחנכת במסגרתה בקשה הזדמנות נוספת להבחן באנגלית ובמתמטיקה, בכדי לעלות הקבצה. בסיום השיחה, התחייבה להשקיע מאמץ מיוחד בלימודים לקראת מבחנים אלו.	התלמידה מגיעה לקבוצות הלמידה, במסגרתן בנו עבודה המורים תוכנית לימודים כוללת, המחולקת למשימות קטנות ופשוטות לביצוע. חלק מן המשימות, התלמידה השלימה. על משימות שראו בעיניה קשות, ויתרה. בהנחיית מורי הפרויקט, לומדת לעיתים למבחנים.	תלמידת כיתה ח', מביעה רצון עז להצליח בלימודים, אולם מכינה שיעורי בית, ולומדת למבחנים, רק בספרות והבעה, "כי ביתר המקצועות קשה לי", הישגיה הלימודיים נמוכים. היא אינה מגיעה לקבוצות הלמידה, כי ההתמודדות עם המקצועות אנגלית ומתמטיקה קשה לה.

2.12 התמדה מול כישלונות

הגדרה

יכולתו של ילד להתמיד ולהיות ממוקד מטרה, למרות חוויות של כישלון.

מקרה מדגים

הנערה, תלמידת כיתה יא, מאוד מקובלת בכיתתה ובשכבה כולה, בעלת ציונים גבוהים, הגישה את מועמדותה, בתחילת השנה, למועצת התלמידים של בית הספר. לאחר מערכת בחירות קצרה, לא עלה בידה לתפוס מקום ריאלי במועצה. מיד לאחר מכן, החלה נעדרת תדיר מבית הספר, קשריה החברתיים התערערו, וממוצע ציוני מחצית השנה התדרדר בכ-40%.

הכלה

הצעה לפעולה: חשיפת התלמידה לכובעי החשיבה של מסלאו, ובחינת נושא ההתמודדות למועצת התלמידים מכוונים שונים, באמצעות כובעי החשיבה:

א. בכובע לבן, ובאופן הכי ענייני ואובייקטיבי:

- מה גרם לך להציג את מועמדותך למועצת התלמידים?
- מה קרה לאחר הצגתה?
- מה היו תוצאות הבחירות?
- תארי את ההתרחשויות בחייך, לאחר שמועמדותך נדחתה.
- תארי מהו מצבך הלימודי, כיום.
- תארי מהו מצבך החברתי, כיום.

ב. בכובע אדום, התייחסי לכל הנקודות ששוחחנו עליהן, דרך משקפי הרגש בלבד.

ג. בכובע צהוב, נסי לשחזר את המחשבות, התובנות והרגשות החיוביים שעלו בך, למן הרגע בו הצגת את מועמדותך בתחילת השנה, ועד היום.

ד. בכובע שחור, נסי להתייחס לכל המחשבות והרגשות השליליים שצפו ועלו בך מאז תחילת השנה ועד היום, ביחס להגשת המועמדות, לתוצאות הבחירות, למה שקרה אחר כך, ליחסך ללימודים ולחברים, ולכל נושא נוסף העולה על רוחך.

ה. בכובע ירוק, כעת היכוני למאמץ מוחי מיוחד, ונסי לסקור את מחצית השנה האחרונה, ממוקם חדש ומקורי, חפשי תובנה, או רגש שפספסת, שלא שמת לב אליו. אולי תעזור לשם כך, התבוננות מבחוץ – חברה או אדם אחר המספר את סיפור מחצית השנה ממקום אחר, לא צפוי ולא מוכר.

ו. בכובע כחול, כעת חשבי על כל שרשרת החשיבה שביצעת, מה דעתך עליה, האם פיספסנו משהו בדרכך?

כעת, האם תוכלי לומר לי:

- כיצד הופכת חוויה כלשהי לחוויית הצלחה?

- כיצד הופכת חוויה כלשהי לחוויית כישלון?
- האם החוויה של ההתמודדות למועצת התלמידים היא חוויית כישלון או הצלחה?
- מדוע?

הובלה

- האם לדעתך כישלון יכול להפוך להצלחה?
- באיזה אופן?
- מה צריך אדם לעשות/ לחשוב בכדי שחוויה של כישלון תהפוך לחוויה של הצלחה?
- תני לי דוגמה מאירוע בחיך בו הפכה חוויה של כישלון לחוויה של הצלחה.
- מה משותף ומה שונה, בין המקרה שזה עתה תיאר, לבין התמודדותך למועצת התלמידים.
- מה לדעתך גרם לך להגיב באופן שהוביל אותך להצלחה במקרה שזה עתה תיאר?
- לדעתך, כמה פעמים בממוצע, חווה אדם כישלון בחייו?
- כיצד היית מיעצת לו להגיב בכל פעם שהוא חווה כישלון?
- האם לדעתך האופן בו אדם מגיב לכישלון נתון לבחירה שלו, או שתגובתו היא גורם בלתי נשלט הנגזר עליו מלמעלה?
- אם היה לי מטה קסמים, והייתי יכולה להחזיר אותך לרגע בו הבנת כי לא תפסת מקום ריאלי במועצה, האם היית בוחרת להגיב/לחשוב/להתנהג, באופן שונה?
- כיצד?
- כתוצאה מבחירה חדשה זו, כיצד היו החיים שלך נראים היום, מבחינה אישית/רגשית, מבחינה חברתית/מבחינה לימודית?
- האם היום את חווה תחושת כישלון בתחום כלשהו?
- באיזה תחום?
- האם היית רוצה לשנות את חוויית הכישלון בלימודים ובחיי החברה שלך, לחוויית הצלחה?
- האם לדעתך הדבר תלוי בך?
- כיצד?

הפעלה

1. להתייחס לחוויית הכישלון של הילדה, בלימודים ובחיי החברה שלה, ולבנות ביחד תוכנית פעולה כתובה ומפורטת, שתוביל לחוויית הצלחה.
2. לבקש מן הילדה לחפש סיפור, סרט, כתבה בעיתון, המספרים על חוויית כישלון, שהפכה לחוויית הצלחה-לקיים על כך דיון.
3. לבקש מן הילדה לתעד את רגשותיה ומחשבותיה ביומן, במהלך התקופה בה תממש את תוכנית הפעולה שבנתה, עד למימוש חוויית הצלחה.

טבלת עדויות: התמדה מול כישלונות

שלב 5	שלב 4	שלב 3	שלב 2	שלב 1
זירה לימודית	זירה לימודית	זירה לימודית	זירה לימודית	זירה לימודית
התלמידה יוזמת הפעלה של קבוצת למידה ולחברה ללימודים. היא מתעדת לגשת למבחני הבגרות בהם נכשלה, במועדים הקרובים. מוריה בבית הספר ובתוכנית מעידים כי היא חיונית ומעורה בשיעורים, בעלת הנעה ומוטיבציה מעוררי השראה, עד כדי שהיא סוחפת אחריה גם את חבריה לכיתה. התלמידה עצמה מעידה כי כעת היא מבינה כי לעיתים הכישלון הוא חלק הכרחי מן הדרך להצלחה.	התלמידה מגיעה לבית הספר, מכינה שיעורי בית, מתכוננת למבחנים, ופונה מיוזמתה למורים, לשם קבלת תגבור לימודי נוסף. ציוניה השתפרו לאין ערוך. בשיחה היא מביעה מודעות לחשיבות שבהתמדה ובהתמקדות במטרה	התלמידה מגיעה לבית הספר באופן תדיר, היא מכינה שיעורי בית, ובדרך כלל מתכוננת למבחנים. ציוניה השתפרו, והיא מביעה רצון מחודש להצלחה, זאת על אף שמדי פעם ציוניה אינם עולים בקנה אחד עם צפיותיה.	התלמידה מגיעה לבית הספר, אולם אינה מכינה שיעורים. היא מופיעה למבחנים, אך אינה לומדת לקראתם. היא בדר"כ נכשלת. בשיחה עמה עדיין מעידה על תחושת אכזבה וחוסר במוטיבציה.	תלמידת כיתה י"ב, בעלת מוטיבציה גבוהה, לא עברה מחצית ממבחני הבגרות בשנה שעברה. היא מביעה אכזבה מהשגיה הנמוכים, וכתוצאה מתחושותיה הקשות, היא אינה מגיעה לשיעורים, ולא מופיעה למבחנים.
זירה חברתית-אישית	זירה חברתית-אישית	זירה חברתית-אישית	זירה חברתית-אישית	זירה חברתית-אישית
התלמידה הרחיבה את תחום החניכה, לכדי חמישה ילדים סה"כ. היא מעידה על כי בנוסף לחומר הלימודי, היא רואה חשיבות רבה ללמד את הילדים את התמדה מול כישלונות. התלמידה מספרת כי היא מקפידה להתמיד, גם בתחומים אחרים בחייה, וכי בזכות השינוי הזה בתפיסה, היא רואה פירות רבים.	התלמידה יזמה שיחת ברור עם התלמידות, במהלכה עמדו יחד על הסיבות לאי הופעתן לפגישות הראשונות. על סמך שיחה זו ולאחר חשיבה מחודשת, בנתה התלמידה תוכנית חניכה משופרת ואישית, לכל אחת מן הבנות. כתוצאה מכך, התלמידות השתפרו לאין ערוך בהישגיהן.	התלמידה מקפידה להופיע למפגשים, ואף דואגת לכך שהבנות יגיעו למפגשים באופן תדיר. בינה לבין הבנות מתחילים להבנות קשרים אישיים ויחסי אמון, המאפשרים סדירות בפגישות והתנהלות תקינה של תהליך חניכה.	התלמידה מגיעה למפגשי החניכה, במהלכן רק "מעבירה את הזמן" עם הבנות, ואינה דואגת ליישם את התוכנית.	תלמידת כיתה י', קיבלה על עצמה, במסגרת הליווי האישי, לחנוך שתי תלמידות מן השכבה הצעירה. התלמידות לא שיתפו עמה פעולה עוד בתחילת התהליך. כתוצאה מתחושת כישלון אישי, התלמידה לא מופיעה למפגשים עמן, ולא מיישמת את תוכנית החניכה שבנתה עם המנחה.

3.12 עקביות בביצוע

הגדרה

יכולת של ילד להתמיד לאורך זמן בביצוע, ולהיות ממוקד משימה, למרות קשיים הצצים בדרך.

מקרה מדגים

תלמידה קיבלה משימת חניכה של תלמידה בשכבת גיל צעירה ממנה. היא לא הגיעה למפגשים באופן סדיר, ולא ממשה את תוכנית החניכה שבנתה עבור התלמידה.

הכלה

- איך הולך לך בחונכות?
- ספרי לי מה במסגרת האימון האישי, עשיתם עד עתה?
- מהן הסיבות שלא הגעת לפגישות?
- כיצד הרגשת כשלא הגעת?
- איך את חושבת שהתלמידה הרגישה כשלא הגעת?
- מדוע?
- מה מנע ממך מלהגיע באופן רציף לפגישות?

הובלה

- קרה פעם שתכננת לעשות משהו חשוב, ולמרות הכל, לא עמדת בתכנון?
- מדוע לא עמדת אז בתכנון?
- איך את מרגישה כשזה קורה?
- מה יכול לעזור לך לשנות את המצב?
- האם לדעתך יש לך השפעה על מימוש התוכניות, או שאין לך כל אפשרות להשפיע?
- האם את חושבת שצריך להגיע לפגישות עם התלמידה?
- מדוע?

הפעלה

1. מני את כל הסיבות לכך שלא הגעת?
2. הציעי פתרונות לקשיים, ודרכים להתגבר עליהם, באופן שיבטיח כי לא יישנו בעתיד.
3. נסי לחשוב על דרכים יצירתיות להשבת האמון בין התלמידה הצעירה לבינך.

4. הצעה לפעולה: להקרין לתלמידה את הסרט "תעביר את זה הלאה", ולאחר הצפייה לבקש מן התלמידה לענות על מספר שאלות המתייחסות לסרט:

- מה היה קורה אם אחת מן הדמויות לא הייתה ממשיכה את המשימה שניתנה לה?
- מדוע?
- לאילו תבונות הגעת במהלך הצפייה בסרט, הנוגעות לחשיבות שיש בעקביות בביצוע של משימות?

טבלת עדויות: עקביות בביצוע

שלב 5	שלב 4	שלב 3	שלב 2	שלב 1
זירה חברתית אישית	זירה חברתית אישית	זירה חברתית אישית	זירה חברתית אישית	זירה חברתית אישית
התלמידה מגיעה לפעילויות החברתיות ולמפגשי האימון, באופן תדיר, היא מבצעת משימות אישיות וחברתיות באופן עצמאי ואקטיבי. לעיתים קרובות אף מעלה רעיונות יצירתיים לביצוע פרויקטים ארוכי טווח בקהילה, בהם לוקחת חלק פעיל באופן עקבי, ומבצעת אותם על הצד הטוב ביותר	התלמידה מגיעה לפעילויות החברתיות ולמפגשי האימון, באופן תדיר. היא כמעט שאינה זקוקה להנחיה של גורם מקצועי, ומבצעת משימות באופן עקבי. לעיתים אף יוזמת ומגדירה לעצמה משימות מקדמות, כחלק מן האימון האישי, אותן היא מבצעת בעקביות ובהצלחה.	התלמידה מגיעה לפעילויות החברתיות ולמפגשי האימון, באופן תדיר. אולם היא מבצעת משימות אישיות וקבוצתיות, רק כאשר מנחה אותה גורם מקצועי	התלמידה מגיעה למרבית הפעילויות החברתיות, אולם כאשר מגיעה לא תמיד מבצעת משימות אשר לקחה על עצמה, כחלק מן הקבוצה. לעיתים קרובות נטייתה זו מכשילה את הקבוצה בביצוע המשימה, וגורמת לתרעומת כלפיה מצד חבריה. למרבית פגישות האימון מגיעה, אולם לא עקבית בביצוע משימות.	תלמידת כיתה ח', משתתפת רק לעיתים בפעילויות החברתיות בבית הספר ובמרכז הלמידה, זאת על אף שהתחייבה לקחת בהן חלק. לאחר שהביע רצון להשתתף בתוכנית האימון האישי, לא הופיעה לפגישות עם המנחה. אישית.
זירה לימודית	זירה לימודית	זירה לימודית	זירה לימודית	זירה לימודית
התלמיד משתתף בכל השיעורים בבית הספר ובקבוצות הלימוד, לאור הישגיו הגבוהים, ולאחר שיחה נוספת עם המנהל, החליט להבחן במסלול מוגבר במדעים מדויקים. הוא בנה לעצמו תוכנית אישית בה הוא עומד עד כדי שהישגיו הלימודיים עומדים על הממוצע הכיתתי הגבוהה ביותר.	התלמיד משתתף באופן פעיל ומלא בכל השיעורים. הוא מבצע באופן עקבי משימות לימודיות לאורך זמן. לאחרונה אף בנה לעצמו תוכנית לימודים אישית בה הוא עומד עד כדי שהישגיו הלימודיים עומדים על הממוצע הכיתתי הגבוהה ביותר.	התלמיד מגיע לכל השיעורים בבית הספר ובקבוצות הלימוד, אולם לומד רק לחלק מן המבחנים ומכין שיעורים בחלק מן המקצועות. לעיתים מתקשה לעמוד בתוכנית האישית שנבנתה עבורו, אך אינו מהסס לבקש עזרה מן המנחה והמורים.	לרוב, התלמיד מגיע לשיעורים ולקבוצות הלימוד, אולם אינו מכין שיעורי בית, ולא תמיד לומד למבחנים.	תלמיד כיתה י"א, התחייב בפני מנהל בית הספר לגשת לכל מבחני הבגרות ולעבור אותם בהצלחה, לאחר שהבין כי הוא עומד בפני סכנת נשירה. למרות התחייבותו זו, ועל אף שהביע רצון להצליח, לרוב, אינו מגיע לשיעורים בבית הספר ובקבוצות הלימוד, וכאשר מגיע, מופיע ללא ציוד לימודי הכרחי.